

SEZNÁMENÍ S VÍKENDOVOU NUTRIČNÍ STUDIÍ ŠKOLNÍCH DĚTÍ

Vážení rodiče,

obracíme se na Vás se žádostí o spolupráci při víkendovém záznamu celodenně konzumované stravy a nápojů, jehož součástí je i odběr vzorků moči Vašeho dítěte. Studii pořádá Společnost pro výživu (www.vyzivapol.cz) ve spolupráci s dalšími subjekty. Již dříve, v jiných studiích, byly hodnoceny stravovací návyky více než 5000 kojenců, batolat, předškolních a školních dětí. S výsledky studie u nejmladších dětí je v současné době seznamována odborná i laická veřejnost, na jejímž podkladě byla navržena doporučení nejvhodnějšího postupu výživy a zajištění budoucího zdraví dětí (Iniciativa 1000 dnů života). Současná studie umožní doplnit údaje z předchozích studií.

Cílem studie je zhodnocení změn vnitřního prostředí u dětí školního věku v souvislosti s konzumací stravy a nápojů. Víkend byl zvolen z ryze praktických důvodů, proto aby poskytl dostatečný prostor a čas k zaznamenání konzumace stravy a nápojů. Studie se nezaměřuje na stravovací návyky jednotlivé rodiny.

Důvodem nezařazení do studie je přítomnost vážného chronického onemocnění ledvin, trávicího traktu a nervového systému. Dále je to závažné endokrinní, alergologické, onkologické, kardiologické či imunologické onemocnění. V době sledování by dítě rovněž nemělo mít akutní onemocnění, které by výrazně ovlivňovalo příjem stravy a nápojů nebo jejich výdej a v neposlední řadě by se dítě v průběhu testování nemělo aktivně účastnit sportovních soutěží.

Všechny informace budou zpracovány anonymně. K identifikaci dotazníku, záznamů stravy a vzorků moči bude sloužit pouze identifikační kód, který bude sestaven z údajů o škole, pohlaví dítěte, iniciálů jména, data narození a označení vzorku moči.

Výsledky Vašeho dítěte, konkrétně okomentované zhodnocení příjmu energie a živin, hodnot osmolality, kreatininu, případně iontů v moči, Vám můžeme zaslat elektronickou poštou. Poskytnutí těchto informací je dobrovolné. V případě zájmu uveďte do dotazníku Vaši e-mailovou adresu.

Pro získání potřebných údajů bude nutné zaznamenávat do přiloženého dotazníku kompletní příjem stravy a nápojů dítěte po dobu obou víkendových dnů. S Vaší pomocí a dohledem to bude určitě dobře uskutečnitelné. Návod ke sběru moči a k zaznamenání příjmu stravy uvádíme v další části tohoto sdělení.

NÁVOD KE SBĚRU MOČI A K VYPLNĚNÍ ZÁZNAMU KONZUMACE STRAVY A NÁPOJŮ

A) Sběr moči

Do přiložených dvou zkumavek, pro komplexní studii tří zkumavek, je potřeba odebrat vzorek moči Vašeho dítěte. Jednotlivé zkumavky jsou opatřeny identifikačním kódem, jehož poslední údaj (číslo 1, 2 nebo 0) znamená pořadí vzorku moči. **Správné označení zkumavek je pro analýzu vzorků moči velmi důležité.**

Postup při odebrání vzorků moči:

- První vzorek odeberte do zkumavky s označením „1“ v neděli večer před spaním dítěte.
- Druhý vzorek moči odeberte do zkumavky s označením „2“ v pondělí ráno ihned po probuzení.
- Třetí zkumavka s označením „0“ je určena pro děti, které budou společně s Vámi souhlasit s rozšířenou variantou studie, kdy od rána v sobotu do rána v neděli (při probuzení včetně) budou sbírat do přiložené plastové lahve s ryskami všechnu svoji moč. V neděli ráno je třeba změřit množství moči a zaznamenat hodnotu do přiloženého dotazníku, poté moč promíchat a odebrat vzorek moči do zkumavky s označením 0. Zbytek moči následně z plastové lahve můžete vylít.
- Plné zkumavky je potřeba uchovávat v chladu (např. venku za oknem, v chladničce apod.). Důležité je, aby moč nezmrzla. Zkumavky s označením 1 a 2, příp. 0, 1 a 2 dítě přinese v pondělí ráno do školy, kde si je hned převezme řešitelský tým.
- V průběhu pondělního dopoledne se dítě ve škole ještě jednou vymočí a tento poslední vzorek, rovněž jako předchozí vzorky, předá řešitelskému týmu. K tomuto účelu budou pro děti vyhrazeny toalety a připraveny hygienické pomůcky (dezinfekce, plastové kelímky, rukavice apod.).

B) Záznam konzumace potravin a nápojů

V dotazníku, který Vaše děti dostaly ve škole, naleznete tři tabulky. Jedna je již vyplněná a slouží jako příklad, jak by měly být dvě zbylé tabulky vyplněné. Čím podrobněji budou tabulky vyplněné, tím lépe budeme moci příjem energie a živin zhodnotit.

Zásady pro vyplnění záznamu:

- Je potřeba uvést všechny potraviny, pokrmy a nápoje, které děti snědly a vypily během dne i noci.
- Čím podrobněji se záznam vyplní, tím lépe – je potřeba přesně specifikovat druh potraviny, udat název výrobku, uvést, zda se jedná o slazený či neslazený výrobek apod.
- Je důležité uvést co nejpřesněji množství zkonzumované potraviny, pokrmu a nápojů – opsat gramáž z obalu výrobku nebo popsat množství pomocí kusů, porcí, hrnků, misek, mističek, naběraček, lžic, plátků, koleček apod.
- Dále prosíme o zápis druhu a množství vypitých nápojů s uvedením, zda jsou ne/slazené.

Postup:

- Do první prázdné tabulky je třeba uvést všechny potraviny, pokrmy a nápoje konzumované během celého dne – soboty, druhá prázdná tabulka slouží pro nedělní záznam stravy a nápojů.
- Záznam konzumace pondělní snídaně, případně svačiny a příjmu tekutin provede řešitelský tým s Vaším dítětem přímo ve škole.
- Názvy potravin a nápojů se vpisují do příslušných kolonek specifikujících časové období během dne, („snídaně“, „oběd“ apod.).
- Názvy potravin a nápojů, které nelze zařadit do daných časových období, je možné vepsat do kolonky „mezi jídly“.
- Pokud Vaše dítě vypilo či snědlo cokoli po odběru vzorku moči v neděli v noci, napište to do kolonky „po odběru prvního vzorku moči“.
- Nezapomeňte uvést, jakou pohybovou aktivitu provozovalo dítě v průběhu soboty a neděle – u tabulek je na toto příslušná otázka.
- Vzorky a vyplněné dotazníky v pondělí ráno vyzvedne řešitelský tým.

V Praze dne 25.10.2015

Mgr. T. Vrábelová, MUDr. J. Zieg, Ph.D.
řešitelský tým

MUDr. P. Tláškal, Csc. (SPV, FN Motol)
vedoucí studie